

LIBRIS

We know
books

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Mihaela Daniela Cîrstea
Viorica Avram

Ileana Sanda
Alexandra Dragomirescu

LIMBA , ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

MANUAL PENTRU
CLASA A VI-A

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

CUPRINS

UNITATEA 1

BIBLIOTECA ȘI PASIUNEA LECTURII

Comunicare orală.....	8
Elemente de construcție a comunicării	
•Cuvântul: formă și sens.....	14
Lectură	
• <i>În bibliotecă</i> de Ana Blandiana.....	16
• <i>Micul Cantemir și cireșul</i> de George Bălăiță.....	21
Redactare	
•Rezumatul.....	26
Lectură	
• <i>Povești repovestite</i> ...de Laura Câlțea.....	28
Elemente de construcție a comunicării	
•Omonimele.....	30
•Cuvintele polisemantice.....	31
Elemente de interculturalitate.....	32
Evaluare.....	34

UNITATEA 2

MODELE ȘI ANTIMODELE

Comunicare orală.....	36
Lectură	
• <i>Câinele și cățelul</i> de Grigore Alexandrescu.....	42
Elemente de construcție a comunicării	
•Diftong, triftong, hiat.....	46
Lectură	
• <i>Bivolul și coțofana</i> de George Topîrceanu.....	48
Elemente de construcție a comunicării	
•Despărțirea în silabe.....	51
Redactare	
•Etapele scrierii.....	52
Elemente de interculturalitate.....	54
Evaluare.....	56

UNITATEA 3

MĂRTURII DIN TRECUT

Comunicare orală.....	58
Lectură	
• <i>Sobieski și românii</i> de Costache Negruzzi.....	63
Elemente de construcție a comunicării	
•Verbul.....	69
Redactare	
•Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă.....	74
Elemente de interculturalitate.....	76
Evaluare.....	78

UNITATEA 4

CĂLĂTORIA

Comunicare orală.....	80
Lectură	
• <i>D-l Goe...</i> de I. L. Caragiale.....	84
• <i>Bubico</i> de I. L. Caragiale.....	90
Elemente de construcție a comunicării	
•Predicatul nominal.....	95
•Subiectul neexprimat.....	97
Redactare	
•Textul narativ.....	98
Elemente de construcție a comunicării	
•Complementul (I).....	99
Elemente de interculturalitate.....	100
Evaluare.....	102

UNITATEA 5

ÎN EUROPA

Comunicare orală.....	104
Elemente de construcție a comunicării	
•Substantivul.....	108
Lectură	
• <i>O scrisoare de prietenie</i> de Iulia Iordan.....	116
Redactare	
•Prezentarea textului.....	120
•Textul explicativ.....	121
Elemente de construcție a comunicării	
•Pronumele personal.....	123
•Pronumele reflexiv.....	125
Elemente de interculturalitate.....	128
Evaluare.....	130

UNITATEA 6

LUMEA ARTISTICĂ

Comunicare orală.....	132
Lectură	
• <i>Frații Jderi</i> —operă literară și film.....	136
•Textul descriptiv.....	139
Elemente de construcție a comunicării	
•Adjectivul.....	140
•Adverbul.....	142
Lectură	
• <i>Castelul din Carpați</i> —operă literară și film.....	144
Redactare	
•Textul descriptiv.....	149
•Textul narativ-descriptiv.....	150
Elemente de interculturalitate.....	152
Evaluare.....	154

UNITATEA 7

NATURA ȚĂRII MELE

Comunicare orală.....	156
Lectură	
• <i>Amurg în deltă</i> de Ion Pillat.....	161
Elemente de construcție a comunicării	
•Complementul (II).....	164
Lectură	
• <i>Oaspeții primăverii</i> de Vasile Alecsandri.....	167
Redactare	
•Stil. Proprietate, puritate, originalitate.....	170
Elemente de construcție a comunicării	
•Complementul (III).....	172
Elemente de interculturalitate.....	176
Evaluare.....	178

UNITATEA 8

LUMEA TEHNOLOGIEI

Comunicare orală.....	180
Lectură	
•Cartea electronică.....	184
Redactare	
•Adecvarea la temă.....	188
Elemente de interculturalitate.....	190
Elemente de construcție a comunicării	
•Variație stilistică.....	192
Evaluare.....	194

TEXTE PENTRU COMUNICAREA ORALĂ

(ASCULTARE ACTIVĂ).....	195
-------------------------	-----

BIBLIOTECA ȘI PASIUNEA LECTURII

Conținuturi din programa școlară:

Comunicare orală

Contextul de comunicare: locul și momentul interacțiunii, relația dintre interlocutori, identitatea interlocutorilor, cunoștințe comune legate de tema discuției

Lectură

Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv

Redactare

Rezumatul

Elemente de construcție a comunicării

Vocabular — Cuvântul: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat)

Rolul contextului în crearea sensului

Omonime. Cuvinte polisemantice

Elemente de interculturalitate

Valori ale culturii populare în spațiul românesc

BIBLIOTECA

Activități de pre-ascultare

Exprimă-ți opinia!

1. Privește imaginile! Ce înfățișează ele?
2. Observă comportamentul copiilor! Ce fac ei?
3. Discută modul în care este amenajată fiecare încăpere. Identifică două elemente comune și două diferențe.
4. În care dintre cele două săli de lectură ți-ar plăcea să fi? Motivează-ți alegerea!

Dezvoltă-ți vocabularul!

Citește următorul text. Asociază cuvintele numerotate cu definițiile oferite mai jos.
Model de rezolvare: 1 = e)

La biblioteca școlii

- Bună dimineața, doamna bibliotecară! Am venit să returnez cărțile împrumutate acum două săptămâni: romanul polițist de Agatha Christie, *Pericol la End House*, și culegerea de basme¹ românești.
- Bună dimineața, Andrei! Mă bucur să te văd. Doream să te felicit. Am aflat că în sezonul estival² ai câștigat un concurs important de lectură la noi, în Târgu Mureș. Bravo!
- Mulțumesc! A fost un concurs organizat de niște voluntari³ inimoși la un complex⁴ de agrement⁵ din oraș. Am fost acolo într-un weekend⁶, în iulie, cu bunica mea care a participat la categoria pentru seniori⁷.
- Da. Am aflat. Dorești să împrumuți alte cărți, acum? Ai trei săptămâni pentru a le citi, până la sfârșitul lunii octombrie.
- Nu, am început deja un roman scris de Roald Dahl. Voi rămâne în sala de lectură pentru a consulta un dicționar.

Definiții:

- a) de vară, din timpul verii;
- b) (persoane) mai în vârstă, bătrâne;
- c) plăcere, distracție;
- d) ansamblu de construcții cu funcții deosebite, care alcătuiesc un tot unitar;
- e) narațiune (populară) cu elemente fantastice supranaturale;
- f) persoane care se oferă să facă un serviciu de bunăvoie și dezinteresate;
- g) sfârșit de săptămână destinat odihnei.

Amintește-ți!

Într-o comunicare orală, un vorbitor transmite un mesaj unui ascultător.
Persoana care participă la o discuție, la o conversație se numește interlocutor.

Exersează vorbind!

1. Cine este vorbitorul din prima replică a textului *La biblioteca școlii*?
2. Cine este ascultătorul ultimei replici a textului menționat anterior?
3. Unde are loc discuția dintre Andrei și doamna bibliotecară?
4. În ce oraș a avut loc concursul câștigat de Andrei?
5. Când a avut loc concursul pe care l-a câștigat Andrei?
6. În ce anotimp are loc discuția dintre cei doi interlocutori?

Activitate interdisciplinară

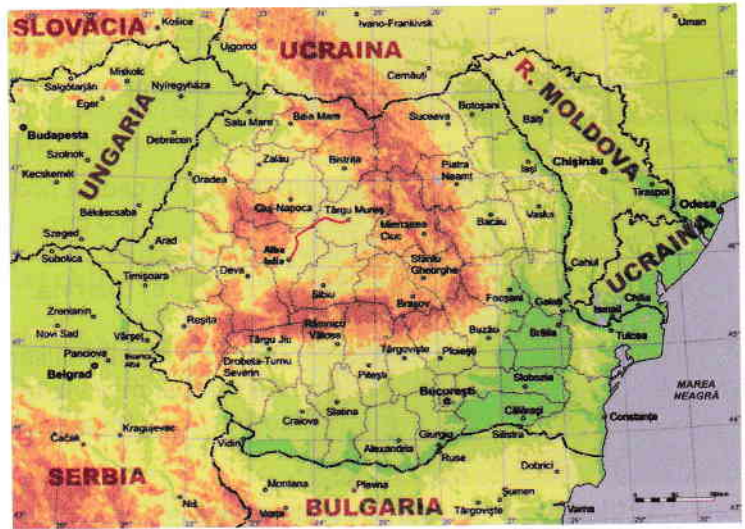
1. Localizează pe hartă orașul menționat în text. Care sunt orașele apropiate?
2. Care este ruta pe care ai alege-o pentru a ajunge în orașul respectiv, pornind din orașul în care înveți?

Model de rezolvare:

Plecând din Timișoara cu trenul, aș trece prin Deva, Alba Iulia etc.

Recomandare:

Folosește manualul digital!

Joc de rol

- Interpretează textul *La biblioteca școlii* în fața clasei cu ajutorul unui coleg/unei colege.

Recomandare:

Comunicarea verbală trebuie să fie însoțită de elemente ale comunicării nonverbale și paraverbale.

Amintește-ți!

Comunicarea nonverbală se realizează prin mimică, prin poziții corporale etc.
Comunicarea paraverbală se realizează prin tonul vocii, prin ritmul vorbirii etc.

Fii creativ!

- Reformulează oral dialogul dintre personaje, astfel încât să respecti, pe rând, următoarele cerințe:

a) discuția dintre Andrei și doamna bibliotecară are loc la începutul primăverii.

Model de rezolvare:

— Am aflat că în sezonul estival vei participa la un concurs.../Va fi un concurs frumos etc.

b) discuția dintre Andrei și doamna bibliotecară are loc pe hol, după închiderea bibliotecii.

Model de rezolvare:

— Bună seara, doamna bibliotecară!/Doreai să mai împrumuți alte cărți etc.

c) discuția are loc între Andrei și un elev de clasa a V-a, la școală.

Model de rezolvare:

— Bună!/Servus!/ Am venit la tine în clasă.../Voi merge la sala de lectură etc.

Activități de ascultare propriu-zisă

Ascultă!

• Vei asculta (accesând formatul digital al manualului) o emisiune radio referitoare la o altfel de bibliotecă decât cea cu care ești obișnuit.

1. Copiază în caiet tabelul de mai jos. În timp ce vei asculta, cu atenție, Textul 1 din nou, vei bifa răspunsurile corecte. Primul exercițiu a fost rezolvat ca model.

Radu Matias este	☒ reporter	☐ directorul bibliotecii	☐ un profesor
Monica Avram este	☐ reporter	☐ directorul bibliotecii	☐ o profesoară
Proiectul este lansat de	☐ un post de radio	☐ o bibliotecă județeană	☐ un complex de agrement
Weekend este	☐ un post de radio	☐ o bibliotecă județeană	☐ un complex de agrement

2. Copiază în caiet exercițiul de mai jos. În timp ce vei asculta, cu atenție, Textul 1 din nou, vei bifa răspunsurile corecte.

Model de rezolvare: : 1 = c)

1. Ce înălțime au căsuțele amenajate în cadrul proiectului?

a) 80 cm; b) 85 cm; c) 90 cm.

2. În ce anotimp se va desfășura proiectul?

a) primăvara; b) vara; c) toamna.

3. Cui se adresează proiectul?

a) tuturor cititorilor; b) numai copiilor; c) numai seniorilor.

4. Ce trebuie să aducă de acasă cei mai mici vizitatori?

a) creioane, carioci; b) cărți de colorat; c) foi albe de hârtie.

Activități de post-ascultare

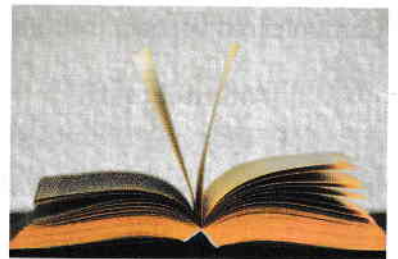
Exersează vorbind!

- În ce constă proiectul *Căsuța cu cărți*?
- Ce tipuri de cărți pot fi împrumutate în cadrul acestui proiect?
- Este util acest proiect pentru copiii de vârsta ta?

Exprimă-ți opinia!

- Ce titluri de cărți ai propune pentru a fi incluse în acest proiect?
- Ți-ar plăcea să se organizeze în curtea școlii o „căsuță cu cărți”?

Compară!

• Alcătuiește oral o comparație între proiectul *Căsuța cu cărți* și biblioteca școlii tale.

Recomandare:

Te poți referi la modul de organizare, la cărțile pe care le poți împrumuta etc., ținând cont de următoarele secvențe din textul ascultat, referitoare la proiectul *Căsuța cu cărți*:

a) *Avem literatură în limba română, avem literatură în limba maghiară, avem strecurate și câteva cărți în limba engleză.*

b) *Dacă există persoane cărora le place mult o carte din ceea ce găesc acolo, o pot duce acasă fără niciun fel de probleme, totul e ca în locul acelei cărți luate să aducă alta în schimb.*

Activități de pre-producere a mesajului oral

Citește!

ȘCOALA DUPĂ ȘCOALĂ, LA BIBLIOTECĂ

Doisprezece micuți și-au găsit a doua casă la Biblioteca Județeană *Nicolae Iorga* din Ploiești. Alături de mine, în această frumoasă zi de septembrie, este directoarea instituției, pe care am s-o rog să ne spună de unde a venit această idee.

Doamna directoare: Pentru copiii cu probleme, ce provin din familii defavorizate, e un fel de afterschool fără plată. Le mai facem o mică bucurie acelor care au nevoie de ajutorul nostru. Copiii vin zilnic, de luni până vineri, de la 11.00 la 16.00. În afară de teme, derulăm cu ei și alte activități, ne uităm și la desene animate. Primordial pentru noi este ca ei să plece acasă cu o cârtică pe care să o discutăm a doua zi.

Reporter: Poate că acest proiect nu ar fi prins viață dacă nu ar fi existat și niște oameni inimoși, niște volutari. Cum te numești?

Voluntar: Andreea.

Reporter: Ce faceți cu copiii?

Voluntar: Încercăm să îi ajutăm mai ales că lucrăm la teme, dar nu numai, facem diferite activități.

Reporter: Ce te-a făcut să te apleci asupra acestor copii?

Voluntar: Cred că cel mai frumos sentiment din viață este atunci când știi că ai ajutat pe cineva.

Reporter: Cum ți se pare la școală aici?

Elev: Frumos. Am scris temele și ne-am jucat.

(*Școala după școală la bibliotecă*, www.romania-actualitati.ro, text adaptat)

Biblioteca Județeană Nicolae Iorga

Exersează vorbind!

1. Care este tema textului de mai sus?
2. Cine sunt persoanele intervievate?
3. Care este rolul voluntarilor la bibliotecă?
4. Au toți interlocutorii informații generale referitoare la programul *Școala după școală*?

Reține!

Contextul este un element important al unei situații în care se comunică un mesaj. El se referă la circumstanța în care are loc comunicarea (locul și timpul emiterii și receptării mesajului, **identitatea interlocutorilor**, cunoștințele lor comune legate de tema discuției).

Exersează vorbind!

- Identifică oral elementele care compun contextul comunicării în textul *Școala după școală, la bibliotecă*.

Model de rezolvare:

Locul: *Biblioteca Județeană...*

Timpul:...

Amintește-ți!

Tema este aspectul general la care se referă textul.

Un text conține mai multe informații generale (care se referă la aspecte fundamentale) și/sau informații de detaliu (care se referă la amănunte).

Interlocutorii: reporterul, copiii...

Informații generale cunoscute de interlocutori...